

Poročila v letu 2024

CEEPUS GeoRegNet poletna šola o različnem razvoju majhnih mest v srednji in vzhodni Evropi

Od 30. junija do 6. julija 2024, Pécs, Madžarska

Tadej Kapun

tk3012@student.uni-lj.si

Letošnja 12. mednarodna geografska poletna šola z naslovom »Exploring the different ways of small town development in Central and Eastern Europe« (Raziskovanje različnih načinov razvoja malih mest v Srednji in Vzhodni Evropi) je potekala v okviru programa CEEPUS in njegove geografske mreže GeoRegNet (Geographical Regional Network). V to mrežo je vključenih 20 partnerskih univerz, vključno z univerzami v Mariboru, Kopru in Ljubljani. Poletne šole se je udeležilo 23 študentov, kateri študirajo na dodiplomskih in podiplomskih programih. Udeleženci so prihajali iz Slovenije, Češke, Slovaške, Romunije, Poljske, Bosne in Hercegovine ter Hrvaške. Letošnji gostitelj je bil Oddelek za družbeno geografijo in urbane študije Univerze v Pécsu. Predavanja je izvedlo devet gostujočih in domačih profesorjev iz petih različnih držav in sicer Slovenije, Hrvaške, Srbije, Slovaške in seveda Madžarske. Na predavanjih smo spoznali različne vidike razvoja mest v različnih državah in okoljih ter njihove probleme in vizije ter kako se z njimi spopadajo.

Kot pravi geografski rek, da se je treba geografijo učiti tudi z nogami in ne samo s knjigami, smo obiskali tudi nekaj malih madžarskih mest v okolici Pécsa. Eno od mestec, ki smo ga obiskali je bil Szigetvár. Nahaja se v madžarski periferiji. Razvilo se je iz utrdbe, ki je stala na otoku sredi močvirja. Naslednji dan je sledil obisk nekdanjega rudarskega mesta Komló, kjer smo obiskali mestni muzej, ki prikazuje geološko in rudarsko zgodovino tamkajšnja območja. Spoznali smo tudi prestrukturiranje mesta po zatonu rudarstva. Četrtega dne smo imeli celodnevno ekskurzijo po več mestecih. Najprej smo obiskali Mohács mesto znano po bitki s Turki ter po svoji arhitekturi, zaščiteni v okviru UNESCO. Naslednje mesto, ki smo ga obiskali, je Siklós, prav tako zgodovinsko mesto s trdnjavo v kateri smo si ogledali muzej madžarske zgodovine. Zadnje mesto ki smo ga obiskali, je bil Harkány, zdraviliško mesto s toplicami, ki nam ga je predstavil kar direktor toplic. Seveda smo tudi praktično preizkusili toplice. Za nas so organizirali tudi voden ogled mesta.

Udeleženci nismo bili le v vlogi poslušalcev, temveč smo vložili tudi lastno delo. Naša naloga je bila, da si izberemo temo, ki je povezana s tematiko poletene šole in naredimo kratko predstavitev v manjših skupinah. Naša skupina se je odločila za tuje direktne investicije v malih mestih v državah iz katerih so prihajali člani naše skupine. Predstavili smo tuje direktne investicije v Kočevju (Slovenija), Rožnov pod Radhoštěm (Češka), Niepołomice (Poljska) in Rovinju (Hrvaška).

Seveda smo imeli tudi prostočasne dejavnosti, kot je bilo preizkušanje vin iz univerzitetne vinske kleti, »pub quiz« v središču Pécsa in poslovilni piknik zadnji večer na fakultetnem vrtu.

Vsekakor udeležbo na GeoRegNet poletni šoli toplo priporočam, saj se naučiš precej več kot pa samo v predavalnici, prinese precejšnja dodana vrednost študiju, spoznaš

nove ljudi iz drugih držav, seveda pa predstavlja priložnost za potovanje in spoznavanje drugih kultur. Stroške za vse to so pokriti iz štipendije.

Slika 1: Utrinek s predavanj.
Vir: University of Pécs, 2024.

Slika 2: Obisk muzeja v Komló.
Vir: University of Pécs, 2024.

Slika 3: Predstavitve študentov.
Vir: University of Pécs, 2024.

Slika 4: Ekскурzija v Mohács.
Vir: University of Pécs, 2024.

Študijski obisk na Češkem

Od 20. do 26. junija 2024, Brno, Češka

Danijel Davidović

danijel.davidovic@um.si

Uroš Horvat

uros.horvat@um.si

Peter Kumer

peter.kumer@um.si

Člani Oddelka za geografijo so se udeležili mednarodnega študijskega obiska z naslovom *Izzivi prostorskega načrtovanja v primestnih in podeželskih območjih okoli mesta Brno, s poudarkom na upravljanju majhnih mest, podeželskem turizmu in trajnostnem javnem prevozu*. Enotedenski obisk je bil namenjen spoznavanju dobrih praks implementacije načel trajnosti v prostorsko načrtovanje v Južnomoravskem okraju na Češkem, za katerega je po mestno-podeželski tipologiji EU značilna zmerna urbanizacija.

V sklopu študijskega obiska so udeleženci sodelovali na predstavitvenih sestankih in ogledih dobrih praks, ki so jih izvedli znanstveniki in strokovnjaki s šestih ustanov: dr. Ptáček, Oddelek za družbene študije Univerze Mendel v Brnu; dr. Kubeš, Oddelek za strateški razvoj in sodelovanje v Brnu; ing. Havlík, KORDIS JMK, Integrirani

prometni sistem Južnomoravske regije; dr. Konecny, Lokalna akcijska skupina Brána Vysočiny; dr. Růžička, Mestni urad Bučovice; dr. Kysučan, demonstracijski center za trajnostnost Veronica Hostětín.

Študijski obisk je omogočil široko interdisciplinarno izmenjavo znanja in izkušenj na področju aktualnih geografskih vprašanj, kot so celostno prostorsko načrtovanje manjših mest, sodobne oblike mobilnosti in razvoj sonaravnega turizma na podeželju. Udeleženci so imeli priložnost pridobiti dragocen vpogled v realno stanje ter obstoječe izzive in priložnosti na suburbanih in ruralnih območjih. Sodelovanje z raziskovalci, strokovnjaki, lokalnimi odločevalci ter praktiki iz različnih področij je omogočilo celovito in poglobljeno obravnavo tem, ki spadajo na področje geografije podeželja, geografije turizma in regionalnega razvoja.

V času študijskega obiska so udeleženci obiskali tudi regionalne turistične znamenitosti, kot so arheološki muzej na prostem Modrá; park skulptur iz odpadne kovine KovoZoo; muzej svetovno znanega izdelovalca čevljev Bata; geopark Fakultete za naravoslovje Univerze Palacký.

Obisk je prispeval k pridobivanju znanja o aktualnih pristopih na področju trajnostnega prostorskega načrtovanja in njihovi uspešni implementaciji. Prav tako so se okrepile obstoječe in vzpostavile nove povezave med Oddelkom za geografijo Univerze v Mariboru in češkimi institucijami za znanstveno in strokovno sodelovanje.

Slika 1: Učna pot Bučovice.
Vir: avtorji, 2024.

Slika 2: LAS Brána Vysočiny.
Vir: avtorji, 2024.

Slika 3: Integrirani prometni sistem Južnomoravske regije.
Vir: avtorji, 2024.

Slika 4: Arheološki muzej na prostem Modrá.
Vir: avtorji, 2024.

Študijski obisk v Španiji

Od 13. do 17. novembra 2023, Madrid, Španija

Eva Konečnik Kotnik
eva.konecnik@um.si

Cilji mednarodnega obiska s financiranjem Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije Republike Slovenije v Madrid v Španiji so bili izmenjati znanje ter izkušnje s področja visokošolskega in osnovnošolskega izobraževanja, krepitev mednarodnega sodelovanja in vzpostavitev novih povezav za bodoče skupno znanstveno raziskovalno in strokovno delo. Mednarodnega obiska so se udeležile red. prof. dr. Vlasta Hus ter asist. mag. Polona Jančič Hegediš z Oddelka za razredni pouk Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru ter izr. prof. dr. Eva Konečnik Kotnik z Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru ter Oddelka za razredni pouk Pedagoške fakultete v Mariboru. Osredotočale so se na opazovanje in proučevanje prvin sodobnega pouka pri družboslovju ter evalvirale možnosti prenosa oz. transformacije dobrih praks v naše okolje, tako na univerzitetnem kot na osnovnošolskem nivoju izobraževanja. Ogledale so si izvedbe pedagoškega procesa za študente, bodoče učitelje in spoznale inovativne pristope k njihovem vključevanju v raziskovalno delo.

Obiskale so tri fakultete na treh univerzah: 1. Universidad Nebrija (Facultad de Lenguas y Educación), 2. Facultad de Educación, UNED in 3. Universidad de Navarra en Madrid. Obiskale so tudi dve osnovni šoli (CEIP Diego Muñoz Torrero in Senara - Colegio Concertado Bilingüe en Madrid,) kjer so imele strokovno srečanje z vodstvom, si ogledale didaktično opremo učnih prostorov ter analizirale primere dobrih učnih praks.

Slika 1: Universidad Nebrija.
Vir: avtorica, 2024.

Slika 2: UNED Facultad de education.
Vir: avtorica, 2024.

Obisk 120. znanstvene konference Ameriškega združenja geografov na Havajih

Od 16. do 20. aprila 2024, O'ahu, Havaji

Peter Kumer
peter.kumer@um.si

Havaji zaradi svojih naravnih čudes sloviyo kot raj na Zemlji. Toda prihod belcev na ta arhipelag osmih večjih vulkanskih otokov v 18. stoletju je domorodni skupnosti zadal boleč udarec. Vsiljevanje evropskega prava, verovanja in gospodarstva je sesulo havajski družbeni sistem. Še večjo prekletstvo so nad domorodce prinesle do

tedaj nepoznane evropske bolezni. Sifilis, gonoreja, tuberkuloza, črne kože, ošpice, gobavost in tifus so zdesetkale havajsko prebivalstvo (z več kot milijon na manj kot 40.000 do leta 1890).

Zgodba o prvi poselitvi Havajev je presunljiva. Ta arhipelag osmih večjih vulkanskih otokov so prvič po morju dosegli Polinezijci iz skoraj 4.000 kilometrov oddaljenih Markeških otokov, ki so del današnje Francoske Polinezije. To naj bi se po zadnjih dognanjih zgodilo šele med 10. in 12. stoletjem. Polinezijci so bili odlični morjeplovci, saj so otoke dosegli zgolj z opazovanjem zvezd, migracij ptic in kitov, vetrov morskih tokov in pojavov kot so mavrice. Njihov podvig danes uvrščamo med enega največjih v zgodovini morjeplovstva. S seboj so na okretnih kanujih prinesli domače živali (svinje, pse in piščance), ter nekatere rastline kot so taro (gomoljna zelenjava) in sladki krompir, kokos, banane in sladkorni trs, dovolj, da so na otokih začeli s kmetijstvom. Po prihodu prvih naseljencev na Havaje se je njihov stik s prebivalci najbližjih polinezijskih otokov prekinil. Zato so v naslednjih 500 letih razvili povsem svojo kulturo (npr. izdelava oblačil iz redkih peres ptičev). Prvi Evropejci so otoke dosegli šele konec 18. stoletja (odprava Jamesa Cooka). Havajci so do tedaj že razvili svoj pravni sistem, ki je obsegal temeljno ideologijo kapu (tabu). Celoten družbeni sistem se je sesul s prihodom belcev, ki so vsiljevali svoj način razmišljanja.

Na Havaje sem se podal z namenom, da obiščem 120. letno konferenco Ameriškega združenja geografov (AAG). Do tja sta me vodila dva dolga letalska poleta. Najprej 10-urni polet iz Evrope do zahodne obale ZDA in nato še 6-urni polet čez Tihi ocean do glavnega havajskega otoka O'ahu.

AAG letna konferenca sicer vsako leto poteka v enem od večjih mest Združenih držav Amerike. Nekatera mesta so konferenco gostila že večkrat (npr. Chicago osemkrat, Boston petkrat in Baltimore trikrat). Letos je konferenco gostil havajski Honolulu (prvič jo je že leta 1999). Čeprav gre za konferenco, ki jo gostijo Združene države, privabi tudi številne obiskovalce z drugih delov sveta, še posebej pa je priljubljena med Evropejci. Tudi letošnja konferenca na Havajih je privabila geografe in raziskovalce drugih prostorskih ved iz različnih koncev sveta. Raziskovalci iz Slovenije smo na konferenci redno zastopani, čeprav venomer v manjšem številu. Tokrat sva se je udeležila dva slovenska predstavnika: dr. Matjaž Uršič z Univerze v Ljubljani (Center za prostorsko sociologijo na FDV) in dr. Peter Kumer z Univerze v Mariboru (Oddelek za geografijo na FF).

Število udeležencev AAG konference je vsakič visoko, običajno okoli 10.000. Na Havaje jih je tokrat prišla »samo« polovica te številke. Udeležencev je bilo manj zaradi oddaljenega prizorišča sredi Tihega oceana, kar je močno vplivalo na ceno prevoza. Tudi stroški nočitve in prehrane so na otoku višji kot drugod v Združenih državah. Nekateri geografi, sicer redni udeleženci AAG konference, se je letos niso udeležili zaradi etičnih razlogov. Mednje sodijo povečane emisije toplogrednih plinov, ki jih proizvede takšno število udeležencev na tako oddaljeni destinaciji. Geografi, ki so še posebej zaskrbljeni zaradi podnebnih sprememb, so prikimavali temu pomisleku. Zato so organizatorji poskrbeli, da je bilo mogoče več predavanj kot običajno spremljati na daljavo.

Drugi razlog, ki se je pogosto omenjal med registriranimi udeleženci, pa je bila kritika ameriškemu kolonializmu, ki je uničil domorodno skupnost, njihovo kulturo in naselbinski sistem. Prav v Waikikiju, današnjem turističnem središču Honoluluja, kjer je bilo glavno prizorišče konference, je še do začetka 20. stoletja stala domorodska

naselbina, ki je bila obdana z najrodovitnejšimi površinami na otoku. Domorodna skupnost je bila samozadostna s kmetijskimi pridelki, kar sta omogočila ugodno podnebje in rodovitna prst. Američani so tradicijo kmetovanja prekinili, tako da danes večino hrane pripeljejo iz celine, večinoma s potratnimi letalskimi prevozi. Okoli 90 % hrane, ki se konzumira na Havajih, uvozijo, zaradi česar Havaji sodijo med najbolj uvozno odvisne zvezne države.

Organizatorji so sicer to kritiko upoštevali tako, da so med osrednje teme konference vključili kolonializem in vire ter okrevanje in obnovo, s čimer so srečanje povezali z okoljskim, zgodovinskim in kulturnim kontekstom gostujoče lokacije na Havajih.

Kljub vsem pomislekom me je ena največjih geografskih konferenc na svetu na Havajih navdušila. AAG konferenca je priložnost, da slišiš zadnja in najbolj prodorna spoznanja najrazličnejših geografskih vej in osebno spoznaš svetovne znane geografe, »zvezde« na svojem raziskovalnem področju. Vsakemu, ki se želi naučiti najpomembnejših spoznanj v geografiji, se mrežiti z raziskovalci s celega sveta in hkrati spoznati ameriško kulturo od blizu, priporočam vsaj enkrat v karieri udeležbo na tej največji geografski konferenci na svetu.

Slika 1: Konferenčno prizorišče
na O'ahu.
Vir: avtor, 2024.

Slika 2: O'ahu ponuja pohodne poti s
pogledi na tihoceansko obalo.
Vir: avtor, 2024.

Slika 3: Pogled na Waikiki - turistično-poslovno središče v Honoluluju z nebotičniki.
Vir: avtor, 2024.

Slika 4: Slovenska udeleženca na AAG konferenci.
Vir: avtor, 2024.

Obisk Univerze Santiago de Compostela v okviru programa IŠRI:UM

Od 26. februarja do 12. marca 2024, Santiago de Compostela, Španija

Aleksej Muhič

aleksej.muhic@student.um.si

Konec februarja 2024 sem se udeležil programa Individualni študentski raziskovalni izziv (IŠRI:UM), ki ga je razpisala Univerza v Mariboru. V okviru programa sem skupaj z mentorjema dr. Petrom Kumrom (Oddelek za geografijo Univerze v Mariboru) in dr. Josejem Ignaciom Vila Vazquezom (Oddelek za geografijo Univerze Santiago de Compostela) določil temo svojega izziva in se udeležil mobilnosti na Univerzi Santiago de Compostela v španski Galiciji. V okviru izziva sem primerjal mala mesta v Galiciji z malimi mesti v Sloveniji. Ugotavljal sem delovanje lokalnega javnega prevoza, možnosti, ki jih ljudje imajo za potovanja po Galiciji in strukturo mest in njihovo razporeditev v prostoru. Poleg terenskega dela sem analiziral tudi GIS podatke, kjer sem primerjal rabo tal v Galiciji z rabo tal v Sloveniji. Obiskal sem Univerzo Santiago de Compostela in eno izmed predavanj o javnem prevozu v Santiagu. Na ta način sem pridobil še več pomembnih podatkov.

Sama mobilnost je na moje učenje in razvoj zelo močno pripomogla, naučil sem se ogromno novih stvari (dodatno delo z GIS, delovanje javnega prometa v Španiji, različne oblike prevozov, ki se jih Španci poslužujejo, čas, ki ga potrebuješ za določeno pot itd.). Tekom same mobilnosti sem na fakulteti za geografijo v Santiago de Composteli imel tudi predstavitve o Sloveniji, njenih glavnih turističnih značilnostih ter predstavitev javnega prevoza v Sloveniji in v Mariboru. V sodelovanju s profesorjem na fakulteti sva želela študentom, ki obiskujejo magistrski program predstaviti Slovenijo, njen javni prevoz in ga seveda tudi primerjati z Galicijo in Santiagom de Compostelo. To se mi je zdelo zelo poučno, saj imam na dvopredmetnem študiju povezavo pedagoške sociologije, in sem s tem pridobil tudi nekaj izkušenj z vodenjem pouka, za kar mi je profesor tudi izdal potrdilo, ki mi bo v prihodnosti, če se bom za to smer seveda odločil, močno pripomoglo, poleg tega pa se sama tema seveda tudi povezuje z mojim raziskovanjem v Španiji. Ta izkušnja je bila zame tudi zelo poučna, saj so tudi študenti zelo sodelovali in smo lahko razvijali

debato, kar je zopet ena izmed stvari, ki sem jo tekom mobilnosti izboljšal, med tem pa sem ugotovil tudi ogromno novih podatkov s strani študentov glede javnega prevoza in tudi njihovega mnenja ter ponujene rešitve. Od blizu sem tudi spoznal, kako poteka samo življenje v Španiji, samo delovanje javnega prometa, ki se v nekih aspektih močno razlikuje od Slovenije, v drugih pogledih pa je zelo podoben. Seveda sem se naučil tudi boljše uporabljati GIS in pridobljene podatke med seboj povezovati ter jih primerjati, kar mi bo kasneje tudi prav prišlo pri samem pisanju magistrske naloge pri geografiji.

Slika 1: Stolnica sv. Jakoba, Santiago de Compostela.
Vir: avtor, 2024.

Slika 2: Gostitelj Joséj Ignacio Vila Vazquez, profesor na Univerzi v Santiagu de Compostela.
Vir: avtor, 2024.

Slika 3: Mestno središče v Santiagu de Compostela.
Vir: avtor, 2024.

Tradicionalne skupne terenske vaje: Spoznavanje trajnostnih rešitev ob reki Dravi

29. marec 2024, Radlje ob Dravi

Danijel Davidovič

danijel.davidovic@um.si

Ana Vovk

ana.vovk@um.si

Letošnje skupne terenske vaje, ki jih tradicionalno organizira Komisija za hidrogeografijo pod okriljem Zveze geografskih društev Slovenije, so bile posvečene raziskovanju vodnih in obvodnih ekosistemov reke Drave ter trajnostnih ukrepov ob njej. Dogodek je združil profesorje, študente in strokovnjake z oddelkov za geografijo z Univerze v Ljubljani, Univerze na Primorskem in Univerze v Mariboru ter predstavnike Agencije za okolje z Ministrstva za okolje, podnebje in energijo. Glavni namen skupnih terenskih vaj je bil okrepiti interdisciplinarno sodelovanje, ozaveščati o pomenu trajnostnega upravljanja z vodami ter predstaviti primere dobrih praks.

Terenske vaje smo pričeli na Mariborskem otoku, največjem rečnem otoku v Sloveniji, kjer nas je dr. Vovk popeljala skozi geomorfološko zgodovino in opisala vlogo Drave pri njegovem nastanku. V nadaljevanju je predstavila biodiverzitetu otoka in različne tipe habitatov, ki so pomembni za zagotavljanje ekosistemskih storitev. Posebno pozornost je namenila pomenu usklajevanja človekovih dejavnosti in zmogljivosti tega občutljivega ekosistema z namenom ohranjanja naravne in kulturne dediščine otoka.

Na drugi postojanki smo obiskali Vodni park Radlje, ki predstavlja edinstven primer naravnega kopališča v Sloveniji in trajnostnega vodnega turizma v mednarodnem prostoru. Vodni park je sestavljen iz kotanj s kopalno vodo z različnimi globlinami, prodnate plaže, gostinskega obrata in različnih igral. Posebnost vodnega parka so sonaravni pristopi za čiščenje kopalne vode kot so zasaditve trstičja, kjer mikroorganizmi, ki živijo na koreninah, razgradijo onesnaževala. Prav tako je zgrajen 125 m³ velik filter iz kremenčevega peska, ki s filtracijo in adsorpcijo čisti vodo.

V vodnem parku skušajo povezovati različne dimenzije trajnostnosti. Tako so z namenom krepitve lokalne ekonomije k sodelovanju povabili lokalne ponudnike storitev, izdelkov in hrane, ki so dostopni gostom kopališča, kampa in glampinga. Poleg tega gradijo lastno sončno elektrarno, s čimer si bodo zagotovili energetska samooskrbo. Ta celostni pristop k trajnostnemu upravljanju je navdihujoč primer za druge rekreacijske centre in kopališča.

Na zadnjem postanku v Domu gozdne kulture v Radljah smo se seznanili s konceptom zeleno-modre infrastrukture. Dr. Vovk in dr. Kumer sta predstavila, kako lahko s premišljeno zasnovo zelenih in modrih elementov kot so parki, vrtovi, drevoredi, mokrišča in vodne poti izboljšamo kakovost življenja, zmanjšamo vplive podnebnih sprememb in ohranimo biotsko raznovrstnost v urbanih okoljih. V nadaljevanju je župan občine Radlje predstavil prizadevanja občine za uresničevanje načel trajnostnosti ter poudaril pomen mednarodnega in lokalnega sodelovanja pri iskanju rešitev za skupne izzive.

Skupne terenske vaje so nam omogočile ne le izmenjavo znanja in izkušenj, temveč tudi spoznavanje konkretnih primerov dobrih praks, ki jih lahko uspešno implementiramo v raziskovalne in pedagoške aktivnosti.

Več informacij o Komisiji za hidrogeografijo: <https://zgs.zrc-sazu.si/si-si/zveza/organizveze/komisijazahidrogeografijo>.

Več informacij o Vodnem parku Radlje: <https://www.greenresort.si/si/vodni-park>.

Več informacij o Domu gozdne kulture Radlje: <https://lipovlist.turisticna-zveza.si/dom-gozdne-kulture-v-radljah-ob-dravi/>.

Slika 1: Vodni park Radlje.
Vir: avtorja, 2024.

Slika 2: Dom gozdne kulture.
Vir: avtorja, 2024.

Šesta konferenca Društva učiteljev geografije Slovenije – Kmetijstvo in prehrana

31. maj in 1. junij 2024, Ormož
Eva Konečnik Kotnik
eva.konecnik@um.si

Društvo učiteljev geografije Slovenije je v letu 2024 organiziralo že šesto konferenco, tokrat posvečeno kmetijstvu in prehrani. Konferenca je potekala 31.5. in 1.6. 2024 v Ormožu. Udeležilo se je enainosemdeset referentk/ov in poslušalk/cev, ki so se iz raziskovalnega ali/in iz izobraževalnega vidika osredotočili na različne vsebine izjemno aktualne tematike.

Vabljeni predavateljice in predavatelji so bili člani oddelkov za geografijo ljubljanske in mariborske univerze (dr. Irma Potočnik Slavič, dr. Blaž Repe, ddr. Ana Vovk), Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU (dr. Matej Gabrovec, Anja Trobec), predstavnik Kmetijskega inštituta Slovenije Tomaž Cunder ter predstavnica Slovenske turistične organizacije Maša Klemenčič. Prispevki vabljenih predavateljic in predavateljev ter ostalih referentk in referentov so obravnavali različne problematike kmetijstva: spodbujanje razvoja območij z omejenimi dejavniki za kmetijsko pridelavo; kmetijstvo na občutljivih območjih; kmetje, kmetije in kmetovanje kot (ne)vezivno tkivo slovenskega podeželskega prostora; ekološko kmetijstvo na zavarovanih območjih; prsti v Sloveniji kot priložnost ali ovira za kmetijstvo; ledinska imena v povezavi s kmetijsko rabo tal; kmetijski projekti in samooskrba v Sloveniji kot celoti ali na njenih izbranih območjih ter v tujini; kmetijska arhitekturna dediščina Slovenije; povezave kmetijstva in turizma v izbranih delih Slovenije; dvestoletne spremembe rabe zemljišč v Sloveniji s poudarkom na občini Ormož; značilnosti gospodarjev na kmetijah; naravni sistemi kmetovanja in samooskrba; digitalizacija kratkih dobavnih verig in njene prednosti za potrošnike; pridelava lokalne hrane kot del samooskrbne in turistične ponudbe; kmetijstvo in turizem z roko v roki; inovativno tržno in sonaravno vrtnarjenje v lokalnem okolju; kmetijstvo in prehranska varnost v časovni perspektivi; kmetijstvo in podnebne spremembe. Čeprav vsaka obravnavana vsebina že sama po sebi implicira vzgojno in izobraževalno noto, naj posebej

izpostavimo tiste vsebine, ki so eksplicitno vezane na didaktične transformacije in interpretacije tematike (razprava, kako pri pouku geografije obravnavati pomembne strukturne spremembe slovenskega kmetijstva; primerjava kmetijstva v Sloveniji in Franciji z uporabo Etwinninga; samostojno učenje geografije na primeru razvoja kmetijstva v občini Cerknica; analiza prsti z učenci; šolski zeliščni vrt; terensko delo pri predmetu geografija in podjetne ideje dijakov) ter znotraj njih tiste, ki so vezane na zelo osebno konkretno izkustveno, čutno aktivnost, iz katere se, kljub njeni preprostosti, lahko učimo avtentično za boljši ali bolj zdrav vsakdan (iz njive pridelek – na mizo izdelek; lokalno pridelana hrana na naših krožnikih; zvitek iz hokaido buč...) (Konečnik Kotnik, 2024). Vsebine prispevkov so dosegljive v zborniku konference. Sobotni del konference je potekal na Učnem poligonu za samooskrbo Dole pod strokovnim vodstvom ddr. Ane Vovk.

Slika 1: Skupinska fotografija udeležencev konference.
Vir: Tatjana Kikec, 2024.

Slika 2: Sobotni del konference je potekal na Učnem poligonu za samooskrbo Dole pod strokovnim vodstvom ddr. Ane Vovk.
Vir: Tatjana Kikec, 2024.

Kot je povzela predsednica Društva učiteljev geografije, prof. Nataša Mrak, so bili glavni zaključki konference:

1. »V Sloveniji imamo omejene možnosti za pridelavo hrane, zato je nujno potrebno spodbujati trajnostni način pridelave, kot je permakultura tudi v luči prilagajanja na podnebne spremembe.
2. Spodbujajmo lokalno in sezonsko pridelano hrano, ki pride do potrošnika s čim manj posredniki. Taka hrana je običajno tudi bolj sveža in hranljiva, kar pozitivno vpliva na naše zdravje.
3. Uživajmo čim bolj raznovrstno hrano. Prav tako je nujno zmanjšati količino zavržene hrane, ker s tem ne le varčujemo z viri, ampak tudi zmanjšujemo obremenitev okolja in prispevamo k trajnostnemu razvoju.
4. Učitelji moramo ozavestiti pomembnost trajnostne pridelave in potrošnje hrane ter o tem izobraževati učence in dijake. Trajnostna naravnost mora postati naš način življenja.
5. Strmeti bi morali, da našim otrokom že v najzgodnejših letih prikažemo proces, kako hrana pride na naše krožnike od zrna in polja, tudi prek šolskih vrtov.
6. Soglasno predlagamo povečanje izkustvenega in terenskega dela v naših šolah, ker opažamo, da imajo naši mladi vse manj stika z osnovnimi naravnimi procesi.«

Povezovanje znanosti in izobraževanja je visoka vrednota, ki jo podpirajo tudi konference Društva učiteljev geografije Slovenije. Le to za šolsko leto 2024/25 že

pripravlja novo priložnost takšnega povezovanja v obliki sedme konference, ki bo nosila naslov Promet in energetika.

Več informacij o konferenci: <https://www.drustvo-dugs.si/konferenca-kmetijstvo-in-prehrana-je-uspesno-zakljucena/>.

Več informacij o Društvu učiteljev geografije: <https://www.drustvo-dugs.si/>.

CEEPUS GeoRegNet poletna šola o geografiji in uporabi instrumentov za lokalni trajnostni razvoj

16. in 20. september 2024, Tirana, Albanija

Zala Črep

zala.crep@student.um.si

Tilen Pasarič

tilen.pasaric@student.um.si

V albanski Tirani je med 16. in 20. septembrom 2024 potekala že 13. mednarodna poletna šola z naslovom »Geography and the utilization of instruments for local sustainable development« (Geografija in uporaba instrumentov za lokalni trajnostni razvoj). Poletna šola je potekala v okviru programa CEEPUS in njegove geografske mreže GeoRegNet (Geographical Regional Network). V to mrežo je vključenih 24 partnerskih univerz, vključno z univerzami v Mariboru, Kopru in Ljubljani. Poletne šole se je udeležilo 20 študentov, kateri študirajo na dodiplomskih, podiplomskih in doktorskih programih, med njimi sta bila tudi dva študenta iz Univerze v Mariboru, in sicer iz dodiplomskega programa. Poleg udeležencev iz Slovenije so bili na poletni šoli tudi študenti iz Češke, Slovaške, Romunije, Poljske, Bosne in Hercegovine in Kosova. Letošnji gostitelj je bil Oddelek za geografijo Univerze v Tirani. Predavanja in delavnice je izvedlo šest gostujočih profesorjev iz štirih različnih držav.

V času poletne šole so potekala predavanja, kjer smo se študenti seznanili z različnimi pogledi na izbrane geografske teme. Osrednja tematika prvega dne je bila predstavitev CEEPUS programa, specifično mreže GeoRegNet, predavanje pa je izvajal profesor Pavel Ptaček iz Brna, ki je tudi koordinator mreže. V popoldanskem času pa je predavanje izvajal profesor Joseph Novotny iz Karlove Univerze v Pragi. Osrednja tema predavanja je bila reševanje in analiza znanstvenih hipotez.

Drugi dan smo začeli z spletnim predavanjem, katerega je izvajal francoski predavatelj Pierre Frustier, kateri je tudi član Evropskega zbora (Council of Europe). Tematika predavanja, pa so bila Evropske kulturne poti (Cultural Routs). Študenti smo se seznanili s pogoji uvrstitve držav na listo posameznih poti, njihovim namenom in ekonomskim pomenom na lokalno prebivalstvo. Drugo predavanje pa je izvajal profesor Romero Hanxhari iz Univerze v Tirani, katerega namen je bil uporaba kulturnih poti za trajnostni razvoj in možnosti kulturnih poti v Albaniji. Po predavanjih smo imeli delo v manjših skupinah, katerih namen je bil teoretično znanje postaviti v prakso. V popoldanskem času pa smo imeli geografsko-zgodovinsko voden ogled po Tirani.

Tretji dan smo imeli v dopoldanskem času predavanje s strani madžarskega profesorja Gala Zoltana iz Univerze v Pécs-u. Na predavanju smo se študentje seznanili z manj poznano vejo geografije na področju vzhodne Evrope, in sicer finančno geografijo. V nadaljevanju pa je predavanje zavzemalo tudi možnosti uporabe finančne geografije za analize geografskih ekonomskih razlik in njihov vpliv na okolje. V popoldanskem času sta predavanje izvajala profesorja Denes Loczy iz

Univerze v Pécs-u in profesorica Edlira Kola Caro iz Univerze v Tirani. Osrednja tematika prvega predavatelja so bili koncepti trajnostnega kmetijstva, predstavljeni so nam bili tudi rezultati projekta Horizon 2020. Tematika drugega predavanja pa je bila agroturizem, osnovni koncepti, geografski vidik in ekonomske možnosti za razvoj v prihodnosti.

Značilno za geografe je tudi terensko delo in opazovanja. Zato je v sklopu poletne šole potekala ekskurzija in ogled mestnega jedra občine Lezha. Po geografsko-zgodovinskem ogledu pa se je pot nadaljevala do kmetije »Mrizi i Zanave«. Trenutno je na kmetiji zaposlenih 80 oseb in je eden boljših primerov agroturizma na tem delu Evrope. Predstavili so začetek delovanja, razvoj in možnosti v prihodnosti za takšno vejo turizma v Albaniji in v Evropi.

V petek se je poletna šola zaključila z delom v manjših skupinah, kjer so študenti uporabili teoretično znanje, sledila je podelitev priznanj in zaključni govor.

Vsakega, ki tovrstno mednarodno raziskovanje zanima, vabimo, da se udeleži naslednje poletne šole v sklopu mreže GeoRegNet. Študente Univerze v Mariboru lahko več informacij o poletni šoli in samem delovanju mreže pridobijo pri koordinatorju na Oddelku za geografijo (doc. dr. Uroš Horvat) ali oddelčnem tutorju (asist. Danijel Davidović).

Slika 1: Otvoritev poletne šole.
Vir: avtorja, 2024.

Slika 2: Vodeni ogled Tirane z vsemi udeleženci poletne šole.
Vir: Dritan Lloci, 2024.

Slika 3: Razgled na Tirano s piramide.
Vir: avtorja, 2024.

35. Sedlarjevo srečanje

18. oktober 2024, Ljubljana
Aleksaj Muhic
aleksej.muhič@student.um.si
Nejc Nahtigal
nejc.nahtigal@student.um.si

Že 35. Sedlarjevo srečanje je potekalo 18. oktobra 2024 v Ljubljani, v prostorih Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani. Dogodka sva se Aleksaj Muhic in Nejc Nahtigal udeležila v sklopu predmeta Regionalnost. Dogodek, ki ga organizira Društvo urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije (DUPPS), se je osredotočal na temo "Uravnotežen prostorski razvoj v dobi podnebni sprememb." Srečanje se je izvedlo v treh sklopih, ključna vprašanja in teme razprave pa so bile zelo različne.

Uvodni referat z naslovom »Podnebni ukrepi: izogniti se neobvladljivemu in obvladati neizogibno« je imela zaslužna profesorica dr. Lučka Bogataj. Nato je sledil prvi sklop, ki se je posvečal prilagajanju mest na podnebne spremembe in prostorskemu načrtovanju, med drugim uporabi prostorskega načrtovanja in urbanističnih orodij pri prilagajanju mestnih in podeželskih območij na podnebne spremembe. Nato so sledili bolj inovativni vidiki razvoja mest pri zmanjšanju ogljičnega odtisa ter izboljšanja kakovosti življenja. Razpravljali so tudi o trajnostnih praksah, ki vključujejo zelene tehnologije in na naravi temelječe rešitve za odpornost mest. Predstavili so tudi kateri so najbolj učinkoviti in izvedljivi ukrepi za doseg ciljev trajnostnega razvoja in obravnavali konkretne primere dobrih praks iz različnih regij. Poudarek je bil tudi na pomenu zelenih površin za odporno urbano okolje in kako lahko izboljšamo pogoje zanje. Predvsem pa je bil namen srečanja izobraževanje strokovnjakov pri ozaveščanju javnosti o podnebni spremembi in kako lahko prispevajo k večji angažiranosti skupnosti. Na koncu je bilo še predstavljenih nekaj dejanskih primerov iz prakse, npr. vpetje urbane kapsule v mestno tkivo Kranja ali pa urbana prenova mesta Kairo v Egiptu s pomočjo geo-informacijskih in satelitskih tehnologij. Na koncu je med udeleženci potekala tudi vodena razprava.

Na srečanju nama je bilo zanimivih kar nekaj predavanj. Iz prvega sklopa sva si najbolj zapomnila predavanje o konceptu krožnega gospodarjenja s prostorom predavateljice Barbare Černič, ki je predstavila primera iz Maribora in Kungote, ter analizala novo zazidavo na tem območju. Poudarek je bil na razvoju odprtih zelenih površin in konceptu krožnega in ne linearnega gospodarjenja s prostorom. V drugem sklopu nama je bilo najbolj všeč predavanje »Prostorsko načrtovanje kot orodje za zmanjševanje motorne prometne aktivnosti in zmanjševanja izpustov toplogrednih plinov« Lee Rikato Ružič. Tu je bil predstavljen predvsem NEPN 2020, ki krepí in poudarja obstoječe pristope za povezovanje prostorskega razvoja in prometa ter vključuje projekcije zmanjševanja motorne prometne aktivnosti ter jo povezuje s prostorskim načrtovanjem – mobilnostni načrti, parkirni normativi, sinergija železnice in kolesarskih povezav itd. Iz zadnjega sklopa izpostavljava predavanji Jožeta Slaka o vpetju urbane kapsule v mestno tkivo Kranja ter predavanje Matjaža Ivačiča o urbani prenovi mesta Kairo s pomočjo geo-informacijskih in satelitskih tehnologij. Vsi primeri so bili zelo poučni in zanimivi. Domov sva odnesla veliko novega znanja, predvsem o ozaveščanju ter samem uravnoveženem prostorskem razvoju v dobi, ko podnebne spremembe po celem svetu narekujejo naš napredek in razvoj. Spoznala sva veliko novih trajnostnih praks in prostorskih načrtov, načinov kako se v prihodnosti soočiti s problemi urejanja prostora in kako na njih pravilno odgovoriti s povezovanjem trajnostnega razvoja in urbanega širjenja, ki je neizogibno.

Slika 1: Predavanja so potekala na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani.
Vir: DUPPS, 2024.

Slika 3: Skupna fotografija avtorjev in dr. Lučke Kajfež Bogataj.
Vir: avtorja, 2024.

Gostujoča predavanja pri Socialni in kulturni geografiji (študijsko leto 2023-24)

Poletni semester 2024, Maribor
Peter Kumer
peter.kumer@um.si

Na Oddelku za geografijo FF Univerze v Mariboru smo pri predmetu Socialna in kulturna geografija v letu 2024 gostili 2 vabljeni predavatelja. Najprej nas je 9. aprila 2024 obiskal Andraž Melanšek, ki je predstavil delovanje OZN. Nedavno je zaključil službovanje v okviru mirovne misije *MINUSMA* v Maliju. Melanšek je leta 2006 diplomiral na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani in leto kasneje magistriral na Univerzi v Cambridgeu iz mednarodnih odnosov. Od leta 2010 do konca leta 2023 je bil redno zaposlen v sekretariatu OZN kot eden izmed šestih Slovencev, ki so uspešno opravili sprejemne teste. V svoji karieri je služboval na Dunaju, Haitiju ter Kosovu in v New Yorku, Afganistanu, Iraku ter Maliju. Trenutno opravlja doktorski študij humanistike in družboslovja na Univerzi v Ljubljani, kjer proučuje vpliv implementacije norm na njihovo preživetje na primeru mirovnih operacij OZN. Na predavanju je predstavil pomen in vlogo OZN v mednarodni skupnosti ter osebne izkušnje s terena v Maliju. Mali je zahodnoafriška država, ki je že skoraj desetletje v primežu oboroženega konflikta med različnimi uporniški in terorističnimi skupinami ter oblastmi v Bamaku.

28. maja 2024 nas je obiskal Tilen Kolar, doktorski kandidat z Univerze v Leedsu. Svoje predavanje je naslovil »Pisanje prostora seksualnosti: urbanost in ruralnost kot osebno doživetje« in ga opisal takole: *»Geografska obravnava prostora je pogosto podvržena tehnokratskemu kartografiranju pojavov v kvantitativnem smislu, kar pa je bližje kartografiji kot geografiji. Geografija tako pogosto ni enakovredna z ostalimi družboslovnimi in humanističnimi disciplinami, ki kvalitativno raziskovanje post-strukturalistično uvrščajo v enakopraven položaj: osnovno geografsko vodilo kje in kdaj je tudi duševno, čustveno, telesno, erotično, seksualno in ne vedno osmišljeno znotraj pozitivističnega odgovarjanja na rigidna vprašanja.*

V anglo-ameriški queer geografiji je kje in kdaj seksualnega močno povezano s kje in kdaj v urbanem. Korelacija med metropolizacijo prostorov in koncentracijo seksualnega naboja, in premika iz heteronormative, je pogojeno s širjenjem mestnega načina življenja. Ruralno okolje velja za „moško“, kjer je tudi manj možnosti „seksualnega“, ali pa je pogojeno z mestno queer fetišizacijo ruralnega kot stika z naravo, pobegom, in s tem povezanimi seksualnimi praksami, tako v erotičnem, romantičnem, kulturnem in socialnem smislu. A vendar ločnica urbano-ruralno ni ustrezna, sploh pa ne za geografske pojave v Sloveniji, kjer so mesta 'majhna', vasi pa ne ravno ruralne, prej suburbane. Kje in kdaj se torej začne mesto v Sloveniji, ko govorimo o prostorih seksualnosti (v erotičnem, romantičnem, in socialnem smislu) in zakaj je to pomembno? V svoj etnografski dnevnik sem zapisal, da se 'metropola' zame začne, ko v Gorišnici (oziroma Zamušanih), vasi, kjer sem odraščal, vstopim na vlak za Ptuj. Subjektivno doživljanje vstopanja na vlak na majhni, periferni železniški postaji je središče moje 'seksualne mestnosti'. Morda je to za kvantitativno geografijo in urbano planiranje nepomemben kvalitativen oris osebnega doživljanja. A vendar so majhni kraji po Sloveniji polni pomembnih in kompleksnih doživljanjev, ki jih je mogoče uvideti samo skozi kvalitativno raziskovanje. Na predavanju bom predstavil metodologijo in metode mojega doktorskega študija na Fakulteti za Geografijo, Univerze v Leedsu: etnografsko terensko delo v Sloveniji, kjer pišem osebni dnevnik, izvajam nestrukturirane intervjuje, fotografsko dokumentiram prostore in dogodke, opazujem, z namenom odkrivanja urbanosti in ruralnosti kot doživljanjev, v navezavi na queer prostor. Kje in kdaj se ti doživljanji zgodijo drugim je zelo povezano z mojim položajem raziskovalca, kajti vsi, kvantitativni in kvalitativni geografi 'pišemo' prostor in ga s tem tudi spreminjamo. Je moj queer prostor podoben prostorom udeležencev v raziskavi?«

Slika 1: Predavanje Andraža Melanška (april 2024).

Vir: avtor, 2024.

Slika 2: Predavanje Tilna Kolarja (maj 2024).

Vir: avtor, 2024.

V naslednjih študijskih letih na Oddelku za geografijo nadaljujemo s predavanji zanimivih vabljenih strokovnjakov, ki prihajajo iz različnih institucij in držav.